

Oplata pocztowa uiszczona gotówką.

POLSKA ZACHODNIA

Dziennik Polskiego Zagłębia Węglowego

Redaktor naczelny: Józef Wojciechowski

Wydawca: „Polska Zachodnia”, Sp. z ogr. odp., Katowice, ul. Kościuszki 15.

Druk: Drukarnia Śląska, Sp. z ogr. odp., Katowice, Batorego 3

Rok XIV

Katowice, wtorek 14 marca 1939 r.

Nr 73

Geopolityka

W słowniku politycznym coraz częściej pojawia się słowo — geopolityka. W oficjalnych oświadczeniach sterników polityki zagranicznej znajdują się zwroty o „położeniu geopolitycznym”. Okazywać geopolityki są Niemcy i oni też narzucili ten termin politykom i publicystom.

Ziemia i ludzie stanowią dwa fundamentalne elementy wszelkiej polityki. Są to dwa odmienne pierwiastki. Ziemia — to czynnik stały i niezmienny, ludzie zaś — to pierwiastek zmienny, krążący w sobie niezmienne możliwości. Dawniej przesadną wagę przypisywano pierwiastkowi ludzkiemu, lekceważono znaczenie usytuowania zemi. Ten stan rzeczy zmienił się w naszych czasach, gdy do głosu doszła geopolityka.

Fundamentem geopolityki jest nauka o ziemi i funkcji poszczególnych narodów i organizmów politycznych w zależności od usytuowania obszarów jakie zamieszkują. Ziemia wyznacza więc — zdaniem geopolityków — wytyczne polityki i wskazuje zadania dla każdego poszczególnego narodu.

W Niemczech hitlerowskich geopolityka święci prawdziwe triumfy i stanowi jedną z podtawowych elementów światopoglądu narodowo-socjalistycznego. Istnieją specjalne czasopisma i liczne studia oświetlające problemy geopolityki. Z tym faktem trzeba się liczyć, bo całe młode pokolenie hitlerowskie wychowuje się w przekonaniu o szczególnej misji dziejowej i zadaniach politycznych wynikających z dzisiejszego położenia geopolitycznego III Rzeszy.

Nie kto inny przecie tylko Niemcy tak dobitnie, tak hałaśliwie głoszą, że są narodem bez ziemi (Volk ohne Raum), że muszą dążyć do zapewnienia sobie odpowiedniej przestrzeni do życia. Dawniej bez żadnych skrupułów ujmowali to w hasło — „Drang nach Osten”, dziś konstruują teorie geopolityczne.

Jeden z ostatnich zeszytów (2) czasopisma „Zeitschrift für Geopolitik” (1939) przynosi charakterystyczną notatkę i wykres zaczerpnięty z organu przywódców młodzieży hitlerowskiej „Wille und Macht”. W notatce tej p. t. „Eger — der Mittelpunkt des Grossdeutschen Reiches” znajdujemy wywody dotyczące nowego położenia Niemiec po umowie monachijskiej.

Oto miasto, które jeszcze pół roku temu było ośrodkiem heinleinowców w Czechosłowacji — dziś traktuje się jako centrum wielkiej III Rzeszy. Na obwodzie koła o promieniu 400 km od Eger znajdujemy takie miasta jak: Kolonia, Brem, Hamburg, Szeccin, Kreutz(!), Raciborz, Neutischein, Eisenstadt, Saarbrücken. Oczywiście Czechy znajdują się w ramach tego koła, które „zagarnia” również część wojew. poznańskiego.

Przez długi czas nie umieliśmy wykorzystywać w polityce tego bezcennego atutu jakim jest nasze położenie geograficzne. Zbyt przytłaczała nas świadomość, że przyszło nam żyć między dwoma nieprzyjaznymi organizmami politycznymi, jakimi od wieków były: Rosja i Niemcy. Tego stanu rzeczy naród polski nie zmieni. Ale nie można zaryzykować oca na to, że ziemię zamieszkałą przez naród polski obejmują dwie trzecie obszaru Międzymorza Bałtycko - Czarnomorskiego, będącego od wieków terenem historycznego działania narodu polskiego.

Na ten historyczny szlak wyprowadził naród polski Marszałek Piłsudski, gdy zol-

Przeciwniemiecka akcja na terenie Czech

BERLIN. Niemieckie Biuro Informacyjne donosi, że w Bernie Morawskim przyszło w niedzielę wieczorem do nowych zaburzeń. Zandarmeria czeška usiłowała, bez żadnego widocznego powodu, obsadzić halę gimnastyczną Związku niemieckiego. Zamiennym jest, że zandarmerii pomagała wielka liczba komunistów (?) czeskich.

Członkowie niemieckiego korpusu ochronnego odparli atakujących i nie dopuścili do zajęcia hali. Wówczas około 1000 demonstrantów udało się pod Dom niemiecki, wznosząc wrogie okrzyki. W godzinach

wieczornych otrzymali czeszy komuniści posillli z sąsiednich miejscowości tak, że sytuacja niemieckich oddziałów w ochronnych stajkach się w godzinę na godzinę groźniejsza.

OLOMUNIEC. Jak informuje źródło niemieckie, w niedzielę wieczorem napadli Czesi na placu Masaryka na grupę chłopców niemieckich, których dotkliwie pobito. Na wołania chłopców o pomoc, przybył oddział policji czeskiej, który aresztował nadpadniętych.

W Prościejowie, niedaleko Olomunca, komuniści rozrzucaли w niedzielę po południu

ulotki, zawierające obelgi pod adresem Rzeszy niemieckiej i jej kierownictwa. Równocześnie ulotki wzywały do aktów teroru przeciw ludności niemieckiej.

Dr. Wojciech Tuksa

Tuka zamordowany?

Sensacyjne pogłoski w Berlinie

BERLIN. W stolicy Niemiec kolportowane są rozmaite i sprzeczne nieraz pogłoski na temat dramatycznych wydarzeń na Słowacji.

M. in. mówi się o zamordowaniu wybitnego działacza słowackiego, prof. dra Tuksy. Według pewnych wersji, szef sztabu gwardii hlinkowej, Murgas, wydał apel, w którym

nowy premier słowacki, Sidor, określany jest jako człowiek, niegodny występowania w charakterze wodza naczelnego hlinkowej gwardii.

Podobab wszyscy oficerowie hlinkowej gwardii odmówić mieli poddania się rozkazom premiera Sidora.

Fiasko konferencji palestyńskiej

LONDYN. MacDonald, który odbył wczoraj konferencję z delegatami żydowskimi, rzekomo nie wykreślił poza propozycje, przedstawione obu stronom przed 15 dniami. Propozycje te przewidują ewentualne stworzenie niezależnego państwa palestyńskiego, które zastąpi obecny mandat

po okresie przejściowym, podczas którego Żydzi i Arabowie braliby udział w radach wykonawczych i doradczych.

Jak wiadomo, agencja żydowska odrzuciła podobne rozwiązanie, a podczas wczorajszego zebrania żydzi rzekomo jeszcze raz domagali się zapewnienia, iż w planie rządu

brytyjskiego będzie zagwarantowany rozwój niezależnego państwa żydowskiego. Na ścisłe zebranie pomiędzy przedstawicielami rządu brytyjskiego a delegatami żydowskimi nie jest obecnie przewidywane. Delegaci żydowscy dopiero na podstawie przedstawnionego na piśmie planu rządu brytyjskiego, zdecydują, czy będą mogli brać nadal udział w dyskusji. Jeżeliby stanowisko żydów w dalszym ciągu było odmowne i nie okazało się możliwe podjęcie dalszych dyskusji na temat nowego planu brytyjskiego, nastąpiłoby prawdopodobnie w czwartek zakończenie konferencji przez premiera Chamberlaina, który uzasadnił konieczność wprowadzenia w życie planu brytyjskiego i oświadczył, że wobec tego, iż konferencja nie dała możliwości osiągnięcia kompromisu, rząd brytyjski uważa za swój obowiązek rozwiązać kwestię palestyńską w zakresie własnej kompetencji.

W każdym razie nie ulega wątpliwości, że w końcu bieżącego tygodnia konferencja palestyńska dobiegnie końca. Delegaci Egiptu już zamówili sobie miejsca na okrętach, wychodzących z Marsylii w nadchodzącą niedzielę.

Telefonem z Warszawy

Echa zająć na lwowskiej Politechnice

W ubiegły poniedziałek na plenum senatu odbyła się dyskusja nad budżetem ministerstwa oświaty. Oczywiście, główne zainteresowanie budziła sytuacja na wyższych lwowskich uczelniach. Po przemówieniu senatora Rembielskiego, który — biorąc awanturników lwowskich — dopatrywał się w ich zachowaniu przejawów niewyżętego bohaterstwa — zabrał głos senator Bartel, który w przeszło 1 i pół godzinnym przemówieniu przedstawił Izbie szereg konkretnych przykładów z życia, jakie panuje na politechnice lwowskiej. Jednocześnie senator Bartel poinformował Izbę, iż wskutek jego wystąpienia na komisji budżetowej senatu, spotkał się z przykrościami nie tylko ze strony młodzieży, ale i rektora politechniki lwowskiej prof. Bulandy, który preferował na posie-

zeniu senatu politechniki lwowskiej uchwałę godzącą z prof. Bartla.

Bezpośrednio po przemówieniu senatora Bartla rozszala się w kuluarach pogłoska, iż minister wyznał religijnych i oświecenią publicznego zamierza zawiesić prof. Bulandę w urzędowaniu i wytoczyć przeciwko niemu dochodzenia dyscyplinarne.

Jednocześnie w kuluarach sejmowych rozszala się wiadomość, iż material, uzyskany podczas rewizji w domach akademickich we Lwowie przedstawia się nadzwyczaj sensacyjnie, demaskując wszystkich niemal inicjatorów zająć lwowskich. W kuluarach sądzą, iż niewątpliwie władze wyciągną jak najdalej idące konsekwencje w stosunku do podlegaczy.

nier polski w r. 1920 stanął w Kijowie. Niestety nie udało nam się wówczas rozwiązać ciężkiego problemu na południowym wschodzie i zrealizować hasła Polskiej „od morza do morza”. Ale od przeznaczenia uciec nie można. Są problemy, które muszą być rozwiązane — nie dziś to jutro. Z położenia Polski wynika, że jest ona ważnym czynnikiem równowagi międzynarodowej, zwłaszcza w dzisiejszej nowej Europie.

Dlatego niewątpliwie dobrze się stało, że tęsknoty narodu polskiego do realnej współpracy Polski i Rumunii na wielkim

obszarze Międzymorza Bałtycko - Czarnomorskiego znalazły swój wyraz w podjęciu wielkich prac komunikacyjnych i gospodarczych wynikających z położenia geopolitycznego.

W tym zestawieniu istotnie geopolityka, jako system, nakazujący myślenie kategoriami realizmu politycznego, musi mieć zastosowanie. To też, chociaż z dużym sceptyzmem traktujemy wywody geopolityków niemieckich, uznajemy potrzebę pogłębienia tej dziedziny nauki w naszym społeczeństwie. Dr Jotka.

Pogoda na wtorek

Chmurno i miejscami opady. Ciepłej. W noc większe przymrozki. Tylko na wschodzie i w górach, wiatry zachodnie, umiarkowane, na wybrzeżu dość silne.

35 ARABÓW ZGINEŁO W WALCE Z ANGLIKAMI

AMMAN (Transjordania). Podczas wczorajszych walk pomiędzy partyzantami arabskimi a transjordaną strażą graniczną zginęło 35 partyzantów, zaś 60 odniosło rany. Ze strony arabskiej zginął oficer i 4 strzelców.

Kłeska upałów w Brazylii

RIO DE JANEIRO. Fala upałów, sięgających do 41 st., a panujących nad środkową Brazylią już od blisko miesiąca, prze-

5 razy dziennie świeże pieczywo Marticke, ul. 3 Maja 24

mienia się w kłeskę suszy. Olbrzymie budynki, drapacze chmur i t. zw. „edificios”, posiadające elektryczne pompy i wielkie zbiorniki wody, są zabezpieczone w pewnej mierze, ale domy mniejsze w środowisku i na przedmieściach są pozbawione wody do tego stopnia, że dzieci i kobiety wędrują z naczyniami do odległych nawet studni publicznych z wiadrami i garnkami, niektóre zaś części odleglejszych przedmieść zaopatrzone prefektura w wodę samochodowymi cysternami. Nierzadkie są wypadki omdleń z gorąca i porażen słonecznych. Wielu fryzjerów musiało zaprzestać pracy z braku wody, niektórzy używają wody mineralnej z flaszek. Miasto Rio de Janeiro nie jest zaopatrzone w wodę z jednego zbiornika i z jednego filtra, gdyż położone nad brzegiem morza i w wąwozach, będących od morza

w góry, korzysta z kilkunastu źródeł, ujętych w kilka zbiorników. Dopiero w końcu bieżącego roku przebudowa wodociągów zabezpieczy to blisko dwumilionowe miasto w odpowiednie ilości wody. Prefektura stolicy Brazylii otrzymała już zezwolenie rządu federalnego na wypuszczenie pozycyki do wysokości 250 milionów mlr., właśnie na cele inwestycyjne.

W STANACH ZJEDNOCZONYCH ZAWIJE ŚNIEŻNE
NOWY JORK. We wschodnich stanach temperatura obniżyła się bardzo znacznie. W stanie Nowego Jorku panuje obecnie śnieżna burza. Dotychczas stwierdzono śmierć 5 osób. Liczne wypadki odmrożeń i zaślabnięć, spowodowanych przez zamieć i n. róż.

PODZIĘKOWANIE.

Za liczne dowody szczerego współczucia i liczny udział w pogrzebie oraz słodkie wieńce z powodu zgony mojej ukochanej żony i matki

śp. MARTY MEIER

składam za drogą wszystkim serdecznie podziękowanie. Szczególne dzięki Ka. Probowcowi Niedzieli za słowa pociechy nad grobem i Ka. Kopkonowi za ostatnie odprawienie, także Rówek, Siew, „Wanda” za śpiew i liczne żałobny i kreacyjny „BOG ZAPŁAC” w głębokim smutku pozostała
RODZINA.

Wiadomości z drugiej strony Odry

OSIEM LAT WIEZIENIA ZA SPĘDZENIE PŁODU.

GLIWICE. Przed sąd m. przysięgłych w Gliwicach odpowiadała Jadwiga Bannertowa z Zabrza, oskarżona o dokonanie w latach od 1928 do 1938 r. w 37 wypadkach niedozwolonego zabiegu (spędzanie płodu). Sąd skazał Bannertową na 8 lat domu karnego i 8 lat utraty praw obywatelskich.

EKSPLOZJA GAZÓW W PIECU.

KŁODNICA. W posiadłości chałupnika Pałajka, kam przy Arndistr. miała miejsce ciężka w skutkach eksplozja pieca kuchennego, spowodowana nagromadzeniem w piecu gazami węglowymi. Skutkiem eksplozji mieszkanie rolnika zostało doszczętnie zniszczone. Właściciel mieszkania uległ tak ciężkim obrażeniom, że walczy w szpitalu ze śmiercią.

15 osób zginęło w płomieniach

HAKODATE (Japonia). W nocy z soboty na niedzielę wybuchł tu groźny pożar w składach towarowych. Na skutek gwałtownego wiatru, ogień szerzył się z przerażającą szybkością, niszcząc doszczętnie składy i 6 okolicznych budynków. Ofiarą pożaru padło 15 osób, w tym 7 dzieci.

PRZEDSTAWICIELE KUPIECTWA NIEMIECKIEGO W POLSCE

W końcu kwietnia br. przybywa do Polski wicelka całonocnych przedstawicieli kupiectwa niemieckiego i sfer gospodarczych. Goście z Niemiec odwiedzą najpierw Poznań (Targi Międzynarodowe), a następnie udadzą się do Warszawy, Krakowa i Katowic. Podczas pobytu w Polsce, przedstawicielom niemieckiego kupiectwa towarzyszyć będzie dyrektor naczelnej rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, p. B. Sikorski. W każdym z odwiedzanych miast goście niemieccy będą przyjmowani przez polskie organizacje kupieckie, wchodzące w skład naczelnej rady. Przejazd przedstawicieli kupiectwa niemieckiego nosi charakter wizyty.

STARCIE GRANICZNE JAPONSKO-SOWIECKIE

granicy sowiecko-mandżurskiej między wojskami japońskimi od ujęcia 100 metrów terytorium przez grupę 70 żołnierzy

PRZEGRANA BITWA PARTYZANTÓW CHIŃSKICH

SZANGHAI. Wojska japońskie zadały decydującą klęskę 5-tysięcznemu oddziałowi chińskich partyzantów, działających w obszarze m. Tafangzi na południowy zachód od m. Halczou. Chińczycy stracili ponad 2 tys. zabitych, dwie haubice i 6 karabinów maszynowych.

JAPONCZYCY ZAJELI "WYSEPKĘ FRANCUSKĄ"

KANTON Japończycy dokonali desantu na t. zw. „Wysepce Francuskiej”, położonej w delcie rzeki Perlowej pomiędzy miejscowościami Szilou i Whampoa, wypierając z wyspy partyzantów chińskich i zdobywając 15 karabinów maszynowych.

Rewizja w Bratniej Pomocy Politechniki

WARSZAWA. (PAT.) W toku dalszej akcji władz bezpieczeństwa na terenie Lwowa, zostały przeprowadzone w dn. 12 i 13 bm. rewizje w lokalu Bratniej Pomocy studentów Politechniki w 2 lokalach stronnictwa narodowego, w redakcji „Słowa Narodowego” i w mieszkaniach kilku działaczy Str. Narodowego.

W wyniku tych rewizji znaleziono we wszystkich lokalach, kolportowane na miejscu nielegalne ulotki.

Ponadto w Bratniej Pomocy studentów Politechniki rewizja ujawniła 4 petardy, przy czym dwie z nich były ukryte w biurku wiceprezesa zarządu. W redakcji „Słowa Narodowego” znaleziono palkę okuta ołowiem.

Jak ustaliło dochodzenie, lokal zarządu Bratniej Pomocy studentów Politechniki, mieszczący się w gmachu Politechniki, był jedną z central, w której rozdzielano do kolportażu nielegalne wydawnictwa.

U trumny premiera patriarchy Cristea

BUKARESZT. Trumna ze zwłokami zmarłego premiera patriarchy Mirona Cristea wystawiona jest w katedrze. Od wczesnego rana do katedry spieszą tłumy publiczności, pragnące złożyć ostatni hołd wielkiemu mężowi Rumunii.

Wielu innych. W pogrzebie weźmie również udział wielki rabin Rumunii.

BUKARESZT. Dzień tk „Romania” zamieszcza artykuł p. o. charge d'affaires R. P. Ponińskiego, poświęcony osobie zmarłego patriarchy Mirona, który był nie tylko głową rumuńskiego kościoła prawosławnego, lecz cieszył się wielką sympatią i powagą poza granicami jego władzy duchowej. Autor stwierdza, że udział Polski w żałobie narodu rumuńskiego, oznacza, że zmarły patriarcha był wiernym przyjacielem

Polski i cieszył się w Polsce wielką sympatią, czego dowodem są słowa Prezydenta R. P., premiera Polski oraz min. Becka wypowiedziane o zmarłym patriarsze. Dalej autor przypomina wizytę patriarchy premiera Mirona w Polsce, kiedy zdobył sobie sympatię szerokiego rzesz społeczeństwa polskiego. W zakończeniu autor podkreśla, że zmarły był gorącym zwolennikiem polakorumuńskiej braterskiej jedności. Artykuł ten zamieściła również „Independance Roumaine”.

ZAWIESZENIE WYKŁADÓW NA LWOWSKIM UNIWERSYTECIE
WARSAWA. Jak się dowiaduje P.A.T. z dn. 13 bm. władze uniwersytetu zawiesiły wykłady na uniwersytecie lwowskim.

Na święto narodowe Węgier Ojczyzna przede wszystkim

Regent królestwa Węgier, admirał Mikolaj Horthy.

Poniżej drukujemy artykuł korespondenta „Kecskemeti Ellenor”, publicystki węgierskiej p. dr. Révész László, o którym „Polska Zachodnia” wspominała swego czasu w ramach felietonu A. Kulisiewicza p. t. „Eljen Debrecen!” (28. II. br.) Artykuł napisany został specjalnie dla „Polski Zachodniej”.

Redakcja.

W życiu każdego z narodów bywają dni, których blask podobnie jak gwiazda betleemska rozświetla mroczną noc historii, wobec których nika stuletnie choćby cierpienia — dni, których wspomnienie w ludzie ciemiężonym rozi przedziwną siłę do dalszej walki. Takim dniem dla narodu węgierskiego jest 15-ty marca 1848 r. W nim skłonność do ślania, siła moralna narodu i miłość kraju ojczyznego święcą największe ze swych triumfów.

Darmo do łochów katorżnych zepchnięto budzicieli świadomości narodowej Węgier; antywęgierska polityka Wiednia „spaliła na panewce”: w jednym dniu naród węgierski wywalczył to wszystko, za co przez 3 stulecia krwawym haraczem płacił. Nawet szlachta, rozentuzjarmowana przykładem Kossuth'a Petőfego, Jókai'a oraz młodzieży, sua sponte rezygnując z dotychczasowych przywilejów, uznając równość wszystkich stanów, ogłaszając ponadto zupełną swobodę religii i prasy. W gnieździe absolutyzmu, w kraju Habsburgów, wszystko ulegał mirażowi jednej jedynej idei, która podówczas w każdym węgierskim sercu płonęła, bez względu na pochodzenie, czy przesłanki innej natury. Idea owa niegaszona po dziś dzień płonie: „A HAZZA MINDEN ELOTTI!” („...Ojczyzna przede wszystkim!”). U progu nowego zwaia w objęcia padają sobie Siedmiogród i Węgry, panowie i chłopci, katolicy i protestanci — szczęśliwi, jasną miłością ogarnięci. Po 200-letniej wysłudze promienie wolności ozłociły radośnie dolinę Karpat — po długiej zimie wiosna przeczudna pozdrawiała jakoby zboża po polach rozkołysane, niżów rozwlekłość, równiny, szczyty wyniosłe i ostre — niosąc ludowi pracującemu ufnosć najcenniejszą...

Jednakże „leaderzy” Habsburgów rychło pozardrosili ludowi złotych czasów, bezstronkiego, szczęśliwego okresu, wzniecając na krańcach kraju ruchawki mniejszościowe: Rumunów, Chorwatów i szczerpu serbskiego zwanego Racami. Zimą 1848 r. cały kraj staje we krwi. Miłość Ojczyzny dokonująca cudu: z jednego dnia na drugi wyrasta z narodu Legion Węgierski — za broń chwytą każdy zdolny do noszenia bałnetu, czy strzelby. Matki ostatnich synów wydają, jakkolwiek wielu ich legło; ramię w ramię walczą ojciec i syn profesor i student, ziemianin i chudopacholek. I stało się, co zranko w historii świata spotykamy: zle dozbrojone, w kosy przeważnie zaopatrzone wojsko węgierskie zmogło wielokrotnie większe siły oddziałów cesarskich. Przeciw absoluty-

zmowi walczą wspólnie z narodem węgierskim Polacy, twórcy Legii Polskiej: Józef Bem, Wysocki, Buharyz oraz J. Dembiński. Do pierwszego przylgnęło na Węgrzech czule określenie: „Bem — apó” — „Bem, ojczulek Węgrów”. Z kadr legiowych polskich niejedną krwią swą własną zadokumentował jak święta, niezniszczalną i wielką jest przyjaźń polsko-węgierska. Dnia 14 kwietnia 1849 r. w debreczeńskim Kościele Wielkim Habsburgowie detronizują się definitywnie, regentem proklamowany zostaje niezmożony apostoł wolności węgierskiej — Ludwik Kossuth. Ostateczny cios zadają Węgrzy wojskom austriackim przez zajęcie Budy w dniu 21. V. 1849 r. Napuszone hufce cesarskie ustąpiły z kraju. Nie na długo niestety. Cesarz Franciszek Józef doprasza się pomocy rosyjskiej — 200.000 armia, złączona z austriacką napada na 32.000 Węgrów. Z tak kolosalną przewagą nie można było walczyć. Wódz naczelny Arthür Görgey składa broń w mieście Világos (13 sierpnia 1849 roku), szóstego października poddaje się Komarno, gród w którym radłóżej bodajże w Europie powiewała chorągiew Wolności.

Nastal okres zemsty. Więzienia Austrii napeczniały bohaterami węgierskimi, władze wydały wyrok śmierci na 13 czolowych generałów, z których 9-ciu powieszono, resztę rozstrzelano. Tej samej doby, 6 października 1849 r., dokonano w Peszcie ohydnej rzezi: stracono hr. Lajos Bathányiego, premiera upokorzonych pozornie Węgier, z nim stu (!) innych.

Z 91 rocznic wielkiego dnia marcowego, lud węgierski — który potem i innej klęski doznał: traktatu w Trianon (4. VI. 1920 r.) — czerpie niepomiernie wiele wiary we własne siły, czerpie kult dla świętej pamięci przodków. Dziś Ojczyzna Petőfiego odrodzona i dumna, bo-

Pomnik gen. J. Bema.

gata w doświadczenie gehenn minionych, tulinie patrzy w przyszłość.

Wierzy w słowa modlitwy „Szózat” Vörösmarty'ego z roku 1833:

... Nie sposób, by tyle krwi z serca samego wylanej — pośród mozołu i go-

ryczy — by piersi tyleż wiernych, zła-mać się miało za Ojczyznę, nie w zamian nie przynosząc... musi nadejść, co więcej; nadejdzie czas bardziej sprawiedliwy... nadejdzie, jeśli przyjsie musi — inaczej; wspaniała śmierć...” Dr Révész László

Mówią w kuluarach...

(Korespondencja własna)

Wszyscy są już trochę pomęczeni: senatorowie, posłowie, dziennikarze, urzędnicy. No, ale i koniec już się zbliża. 17-go Senat uchwalił budżet i ustawę skarbową, 18 i 23 posiedzenia plenarne Sejmu, a 24 bm. dyrektor Lepecki wręczy zapewnione marszałkom obu Izb dekret Pana Prezydenta zamykający sesję zrywającą Sejm i Senat.

A co potem? Mówią w kuluarach — donosiliśmy zresztą o tym naszym Czytelnikom — że już w połowie kwietnia zwołana zostanie sesja nadzwyczajna celem zatwierdzenia szeregu ważnych projektów ustaw.

Wiele z tych projektów zgłoszonych zostanie przez Rząd, a niektóre z nich zapowiedział ma minister Roman w czasie rozmówienia, jakie ucyłosi w Poznaniu pod koniec bieżącego miesiąca. Dotyczyć one mają unarodowienia drobnego przemysłu i rzemiosła.

W każdym razie od jakiegoś 25 marca do połowy kwietnia przerwa w pracach parlamentu muirowana. Nie znaczy to oczywiście, aby w tym czasie nie miało się zdarzyć żaden fakt ważny z punktu widzenia politycznego.

Ba! są tacy, którzy właśnie na ten okres przewidują to i owo, ale przewidzenia te cparte są na tak mglistych podstawach, że nie będziemy o tym wspominali.

Wybiegliśmy myślą trochę naprzód, ale przecież sesja jeszcze trwa. Na jutrzejszym posiedzeniu Senatu — dla Czytelników będzie to już posiedzenie wieczorne — zabrakł miał głos senator Rembieliński, który zwierzył się dziennikarzom, że wygłosi przemówienie w obronie młodzieży tak zw. „narodowej” we Lwowie. Zdaniem senatora Rembielińskiego młodzieży ta była czysta jak iza, a zajścia i awantury wywołowały „nieznane czynniki”.

Gdy w sobotę te „nieznane czynniki” stały się już znane i poszły do kryminału, dziennikarze pytali senatora Rembielińskiego, co

robi ze swoim przemówieniem. Był trochę poruszony i oświadczył, że uważa te pytania za nietaktowne. Ba!

Senator Kamiński chodzi po kuluarach rozpromieniony. Choć jak skłonni są przypuszczać niektórzy, on sam nie mniej od innych zornym był, że komisja budżetowa Senatu uchwaliła jego wniosek zwiększający sumy przeznaczone na realizację trzyletniego planu inwestycyjnego z 2 miliardów na dwa miliardy piętnaści milionów, faktem jest, że wniosek został uchwalony.

Te piętnaście milionów idź ma na cele rolnicze.

Nie ulega wątpliwości, że uchwała komisji budżetowej Senatu zostanie zaakceptowana przez plenum. Mało prawdopodobne wydaje się także, aby pan wicepremier Kwiatkowski zdołał na plenum Sejmu zmobilizować dostateczną (trzy piąte) do zdecydowania uchwały Senatu ilość posłów.

Więc suma wydatków inwestycyjnych zostanie przez parlament podwyższona. Piętnaści milionów dać dla rolnictwa mała to pociecha, dla skarbu obrzymi kłopot. Kłopot tak duży, że jak szcpec w kuluarach pan wicepremier ma osobście zabrać głos w tej sprawie i odradzać uchwalenie na plenum tego wniosku.

Posiedzenie Sejmu, jakie odbędzie się 18 b. m. w dniu imienia Pana Marszałka Śmigłego-Rydzę, da posłom możność zmanifestowania swych uczuć dla Naczelnego Wodza.

Jak mówią zaraz po posiedzeniu posłowie z przedydium Sejmu na czele udać się mają na ulicę Klonową, aby złożyć życzenia Dostojnemu Solenizantowi.

Poza tym... Wiedzą już Czytelnicy z komunikatu P. A. T., że Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął w dniu 10 b. m. Pana Marszałka Polski E. Śmigłego-Rydzę. SaS.

Emigracja sezonowa do Niemiec

(Z. A. P.) Ucieczka robotników niemieckich ze wsi do miast, intensyfikacja rolnictwa niemieckiego stawia rząd niemiecki wobec konieczności sprzewadzania z zagranicy taniego robotnika. W roku bieżącym ma się udnąć z Polski do Niemiec około 90.000 robotników na roboty sezonowe. Po naszej stronie nadmiar rąk do pracy tak w mieście, jak i na wsi stwarza konieczność szukania zarobku na emigracji sezonowej w pobliskich krajach rolniczych. Podłoże naszej emigracji ma charakter czysto gospodarczy, jednakże emigracja sezonowa do Niemiec na równieź swoją stroną polityczną. — Wschodnie prowincje Rzeczy Niemieckiej są terenem uytłęzonej propagandy antypolskiej zarówno w sensie politycznym, jak i gospodarczym. Nie więc dziwnego, że robotnik polski, udający się tam na kilka miesięcy pracy sezonowej jest narażony na wpływ tej propagandy. Przemysłane sugestie ze strony spoleczństwa i władz niemieckich mają na celu podkopanie wiary robotnika naszego w Polskę, a wzbudzenie sympatii dla urzędów gospodarczych i politycznych państwa niemieckiego. W związku z tym przy przewożeniu rekrutacji władze administracyjne winny stosować dobor elementu, stojącego wysoko pod względem świadomości narodowej i patriotyzmu. Należy również nie dopuszczać do wyjazdu na roboty sezonowe młodzieży poniżej lat 21, a w szczególności dziewcząt i kobiet, ponieważ praca ich jest szczególnie wykorzystywana i nisko opłacana. Robotnicy, którzy mają wyjechać na roboty sezonowe, winni być przed wyjazdem otoczeni szczególną opieką, a zwolazca należy przeprowadzić wśród nich akcję uświadamiającą w sprawach ochrony pracy i opieki prawnej, jaka im przysługuje ze strony praskich placówek dyplomatycznych na terenie państwa niemieckiego.

CO DZIEŃ NIESIE

WTOREK
14
MARCA

Dziś: Matylda
Jutro: Longina m.
Wsch. st.: 5.43.
Zach. st.: 17.25.

Z sekretariatu Wojewody Śląskiego

Na ręce P. Wojewody dr. Michała Grażyńskiego wpłynął telegram od nowoutworzonej Grupy Zw. Powst. Śląskich z Trzyńca. Treść rezolucji jest następująca: „Zebrani członkowie nowoutworzonej Grupy Związku Powstańców Śląskich w Trzyńcu w dniu 11 marca br. przesyłają pierwszemu powstańcowi P. Wojewodzie dr. Michałowi Grażyńskiemu wyrazy na wyższej czci i holdu, zapewniając go równocześnie o niezłomnej swej woli trwania w wyteżonej pracy dla dobra ojczyzny i społeczeństwa polskiego na rubieżach zachodnich Rzeczypospolitej według ideologii i wypróbowanych basel Zw. Powstańców Śląskich.

Komunikatv

Zjazd pszczelarzy śląskich.

10 marca o godz. 10.30 w Katowicach w sali „Pod Płazem” odbędzie się walski zjazd członków Stowarzyszenia Pszczelarzy Śląskich.

Dzień patrona harcerskiego

Św. Jerzy jest patronem harcerzy, jak również skautów całego świata. Z tego względu dzień 23 kwietnia jest obchodzony przez bractwa harcerską bardzo uroczysto.

W rb. wszystkie polskie drużyny harcerskie wyruszą w dniu 23 kwietnia na specjalne wycieczki, na których odbędą się okolicznościowe obchody. Również w dniu 23 kwietnia, naczelne władze harcerskie odznaczają szereg osób zasłużonych dla ZHP harcerskimi odznakami: „Wdzięczności” i „Za zasługi”. Po raz pierwszy odznaczenia harcerskie otrzymała w rb. również szereg dziennikarzy.

BIURO BEZPŁATNYCH PORAD W KATOWICACH

(-) Naszym abonamentom udzielamy bezpłatnej porady w Katowicach przy ulicy Batorego 4, parter na prawo (blisko pl. Marki) w czwartki (z wyjątkiem świąt) do południa od godz. 9 do 11-tej.

Dla kogo niemieckie nabożeństwa?

(-) Ostatnio odbyło się w Katowicach-Ligocie zebranie międzyorganizacyjne towarzystwa z Ligoty i Panewnika. Stwierdzono, że na terenie parafii panewnickiej nie ma nawet 1 proc. Niemców. Mimo to stale odprawiają się w kościele maza św. i inne nabożeństwa niemieckie. W związku z tym stanem rzeczy wysłano резолюcję do odpowiednich władz domagającą się natychmiastowego zmieszenia niemieckich nabożeństw.

AKADEMIA POLSKO - WĘGIERSKA

(-) W środę 16 bm. o godzinie 10 w sali państw. gimnazjum przy ul. Mokroczyca odbędzie się z okazji święta narodowego Węgier uroczysta akademja, zorganizowana przez Tow. Polsko-Węgierskie w Katowicach oraz harcerskie kole polsko - węgierskie. Program akademji przewidyuje odegranie hymnów narodowych, długi słowo wstępne, które wygłosi prezes Tow. „Frendi i okazy” o znaczeniu święta narodowego węgierskiego, który wygłosi redaktor „Alfydy Laszlo”. Poza tym przewidziane są w programie pieśni i tańce węgierskie oraz utwory muzyczne i doki-mejacje.

Harcerki uczą się kroju

Staraniem wydziału wychowania gospodarczego przy Śląskiej komendzie Chorągwi Harcerskiej, został zorganizowany w Szopienicach dla harceerek z drużyn starszych dziewcząt kurs kroju i szycia.

Kurs trwa już od listopada 1938 r., a zakończy się w bieżącym miesiącu. Celem kursu jest przyuczenie z pomocą dziewczęctwu niezamożnym, dla których umiejętność szycia będzie źródłem zarobkowania.

Zbiżając się zakończenie kursu daje możliwość stwierdzenia zadawających jego wyników oraz wartości przeszkolenia dla zmniejszenia bezrobocia wśród młodzieży harcerskiej.

KONKURS NA EKSLIBRIS DLA ZWIĄZKU LEGIONISTÓW W KRAKOWIE

(-) Warunki tego konkursu, oznaczonego terminem do 15 kwietnia br. przesyła na żądanie T. warszawo Młodochowski Kraków w Krakowie, Smoleńsk 9.

Fabrykanci „niepodległościowców” Wyjaśnienie redakcji

W numerze 69 „Polski Zachodniej” zamieściliśmy artykuł pt. „Fabrykanci „niepodległościowców”, wymierzony przeciwko wichryziom, którzy nadużywają firmy reprezentantów organizacji niepodległościowych, bądź nawet „nabierają” na tworzenie oddziałów nieistniejących organizacji niepodległościowych. Ten ostatni wypadek miał miejsce w Podlesiu, gdzie zamierzano założyć oddział niezarejestrowanej a więc nielegalnej organizacji p. n. „Związek Weteranów Wojny Światowej”. Wypadek ten omówiliśmy w wspomnianym artykule. Jednocześnie zajęliśmy się w tym artykule obszerniej zebraniem informacyjnym „Oddziału Związku b. Ochotników Armii Polskiej” w Imielinie, w tym przekonaniu, że chodzi tu o podszycie się niepowołanych osób pod firmę istniejącej na Śląsku legalnie i poważanej organizacji p. n. Związek Byłych Ochotników Armii Polskiej (siedziba w Katowicach, Plebiscytowa 1). W tym przekonaniu musieli nas umocnić szczegóły takie, jak: 1) niesmaczna napaść miejscowych organizatorów zebrania na związki niepodległościowe, że dla zasłużonych ludzi nie ma miejsca (!) w obecnie istniejących związkach, krzywdzi ich się, a natomiast zdradcy i renegeci mają powodzenie i otrzymują odznaczenia przeważnie za wódkę (!). 2) fakt, że organizatorzy nie umieli wyświadzić ściśle uregulowanej kwestii należenia ochotników „Legionu Zaolziańskiego” do organizacji niepodległościowo-kombatantckich, 3) sposób werbunku.

Tak tylko rozumiana być może intencja, która spowodowała nas do zajęcia ostrego stanowiska w tej sprawie. Tym samym jest rzeczą zrozumiałą, że nie mieliśmy zamiaru poddawać w wątpliwość letalności i celowości społecznej Związku Byłych Ochotników Armii Polskiej. Wydaje się, że o „oświeceni” te wynikają jasno z wspomnianego artykułu. Tem niemniej wyrażamy tu obecnie z uwagą i na pewien głos Czytelnika, który nasunął nam obawę opacznego rozumienia naszego stanowiska.

Walny zjazd i święto piekarstwa śląskiego

(-) Dziś, we środę w sali Powstańców w Katowicach odbędzie się szereg uroczystości piekarstwa śląskiego. W bieżącym roku piekarstwo śląskie organizują bowiem czwarty Walny Zjazd Stowarzyszenia Właścicieli Piekarstwa Województwa Śląskiego, XV Walny Zjazd Piekarstwa Wojew. Śl. 15-lecie Związku Piekarzy i wreszcie obchody uroczyste święta patrona piekarstwa św. Klemensa. W ramach programu, o godz. 9 odbędzie się uroczysta msza św. w kościele garnizonowym o godz. 10 akademja ku czci patrona piekarzy św. Klemensa, po czym o godz. 11 rozpoczyna się obrady zjazdu. W czasie zjazdu zostaną wygłoszone referaty na aktualne tematy zawodowe.

Przed stu laty

Uroczystość nadania doktoratu

Bawiąc przed stu laty w Pradze, dr Julian Moszyński z Wilna zwiędził m. in. tamtejszy uniwersytet i był obecnym podczas uroczystego doktoryzowania się pewnego młodego medyka. W książce swej pt. „Podróż do Prus, Saksonii i Czech” (Wilno, 1844) tak m. in. opisuje ten akt:

„Z nadejściem dnia doktoryzacji udałem się do Uniwersytetu. Już zastałem i w sali i na korytarzu i przede drzwiami niemało ludu, muzyka rogowa brzmiała w pewnych przestankach na dole, doktoryzujący się zbiegał coraz po wschodach, wprowadzał przychodzących gości do sali i miejsca wskazywał. I mnie się dostał ten honor. Na rozkaz Rektora, który mnie spostrzegł zdaleka, podszedł ku mnie szwajcar i oświadczył, iż Rektor chce z mną mówić; wszedłem do przyteglej sali gdzie znalazł samego Rektora i Profesorów, a wkrótce wszedł doktoryzujący się. Za nadejściem 10 poszliśmy wszyscy przy hućce muzyki do sali doktoryzacji. Nasamprzód szło czterech Bedel: każdy z berłem swego oddziału, przed nim: Oberbedel z berłem Uniwersytetu, dalej Doktoryzujący się z Promotorem, następnie Profesor Anatomii ze mną, za nami inni Profesorowie, nastąpił Rektor i Dziękani. Przeszedłszy w koniec sali gdzie było podniesienie o kilku stopniach, wprowadził Promotor doktoryzującego się na stół podniesienia najniższy, a sam wstąpił na wyższy Rektor zasiadł w katedrze, po obu stronach Dziękani, Profesorowie i znakomitsi goście. Bedele usiedli na samym dole.

Postać obrzędu była prawdziwie uroczysta.

Widok stolicy Słowacji Bratislawy, położonej malowniczo nad Dunajem.

Etablishment „Kessel”

KATOWICE, ul. Francuska 9 — telefon 314.76

wielkie świnobicie

W środę, dnia 15 i czwartek, dnia 16 marca br. Od godz. 11 przed południem podgadale. (781)

Świętochłowice

ODZNACZENIE 20 PUNKTÓW POLICJI W ŚWIĘTOCHŁOWICACH.

(8) W ub. sobotę starosta powiatu świętochłowickiego p. Szaliński w sali Wydziału Powiatowego dekorował 20 funkcjonariuszy policji, którzy od roku 1920 sprawowali swą funkcję. Między innymi odznaczono sołtisa srebrnym krzyżem kom. Urbanek i asp. Kubosa. W końcu starosta Szaliński podziękował funkcjonariuszom policji za owocną pracę i wyraził zadowolenie, iż temu przypadli miły obowiązek udekorowania zasłużonych.

W PIEKARACH ŚLĄSKICH ROZPOCZĘTO ROBOTY INWESTYCYJNE

(8) Zarząd gminy Piekary Śląskie przystąpił już do wykonania pierwszych legowatych robót publicznych. Obecnie przeprowadza się prace przy rozszerzeniu skrzyżowania przy ul. Marsa, Piłsudskiego, 3-go Maja i Karola Miarki. Po ukończeniu tych robót przewidzianym jeszcze przed nastaniem wiosny, nastąpi bardzo znaczne udogodnienie dragego w tym miejscu ruchu kołowego. Oprócz tego już w najbliższych dniach rozpoczęta zostaną roboty przy zakładaniu chodnika na ul. Gimnazjalnej, przebudowie ul. Wigury, dalej przy robotach porządkowych na Kopcu Wyzwolenia oraz przy ul. Peowiaków, Sobieskiego i Szkolnej. Tak samo w bieżącym roku rozpocznie budowa hali targowej.

SZCZAWNICKA „MAGDALENA”

usuwa nadmiar kwasu w żołądku.

STUDENCI KRAKOWSCY NA ŚLĄSKU.

(8) W dniu wczorajszym studenci Wydziału prawa admin. stracyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie pod przewod. prof. Langroda przybyli do starostwa w Świętochłowicach, gdzie wzięli udział w posiedzeniu Wydziału powiatowego, na którym były omawiane sprawy spornoadministracyjne z dziedzin podatków itp. Następnie sympatyczni goście udali się na punkt graniczny w Łagiewnikach, gdzie zapoznali się z ruchem granicznym. Wyjaśniali udziałem studentom nasosłki gminy Łagiewnik p. Rybora. Dalej studenci zaszliśmy się z pracą biurową w urzędzie gminnym w Orzegowie, po czym odjechali do Krakowa.

Poszukuje

mieszkania 2-pokojow.

komfort, wzdzięcie apartament w nowym domu w Katowicach.

Zgłoszenia pod „Komfort” do „P. Z.” 70

WIDELEC NARZĘDZIEM WALKI

(8) W ub. niedziele w godzinach obiedowych w restauracji Kuśki w Orzegowie przy ulicy Strzeleów Bytomskich doszło do sprzeczki pomiędzy Edmundem Antymem i Stefanem Gwałdem z Orzegowa. Kiedy słowa strączył swą wiarę powstała bójka, w czasie której Antym chwycił leżący na stole walec i szedł Gwałdu, dwa razy w twarz, łamąc mu kość nosową oraz przecinając powiekę. Ranęgo odstawiono do szpitala w Godzku, a napastnikiem zajęła się policja.

POŻAR W FABRYCE

(8) W fabryce Maksymiliana Tomasa w W. Hagóńskich wybuchł w ub. niedziele około godz. 8.05 pożar, który jednak został w porę zgaszony i uszany. Szkoda nie jest znaczna.

pelusz i rękawiczki — przysiągi — muzyka — Rektor przez Promotora włożył mu złoty łańcuch na szyję z takimże medalem — muzyka — włożył pierścień na palec, przemówił — muzyka — dał książkę otwierając jako nieoddziałalną towarzyszkę człowieka uczonnego, i zamknął znowu, dodając, iż nie samej książce ufać należy, ale się powodował rozsądkiem i doświadczeniem — muzyka — pocałował w twarz i posadził obok siebie — w tym razie grała muzyka nieco dłużej. Bedele rozdali gościom afisze ogłaszające o odbwjej doktoryzacji, a później P. Pöhner czytał po Niemiecku (dotąd wszystko było po Łacinie) o wpływie snu na zdrowie ludzkie, na co mu odpowiedział w sposobie rezerwy także po Niemiecku Profesor Anatomii p. Hrytel.”

Według dalszego opisu uroczystość zakończyła się mszą św., do której służyli akademicy, kolejący nowego doktora, przy czym doktor sam, klęcząc u stóp ołtarza, modlił się żarliwie.

Według tegoż opisu, w kilka dni później doktoryzował się pewien młody kapłan na doktora teologii i uroczystość ta była znacznie okazalszą od tamtej, gdyż obrzędowi przyszedł sam Arcybiskup i wyższe duchowieństwo było obecne, a ludu taka cizba, że z trudem tylko można się było przecisnąć. Po ukończeniu doktoryzacji wszyscy się udali do przyległego kościoła obok Uniwersytetu, granadziery czeszy w niedźwiedziej czapkach, ze złotymi szlifami, wyciągnęli odrzedzi do wielkiego Ołtarza we dwa rzędy linę. Skoro przeszedł Arcybiskup z całym duchowieństwem, zwinęli się granadziery, stanęli przed krakami Ołtarza, i nie dopuszczali nalko ludu Arcybiskup zasiadł na tronie, jeden z Kanoników odprawił Mszę śpiewaną, przy końcu odprawił ją Msze Kanonik pobłogosławił nowego Doktora, pobłogosławił go Arcybiskup, uścisnął Kanonicy.

Komitet szerzenia kultu Królowej Jadwigi

(R) W Rybniku odbyło się zebranie ogólnokrajowe Komitetu szerzenia kultu Królowej Jadwigi. Referat odczytał p. Jędrzejewski, opracowany na podstawie najnowszych badań historycznych, wygłosił nauczyciel p. Jędrzejewski. Prezesem komitetu obrano O. Einia Dobrego, wiceprez. p. mecenas J. Pamięła, sekretarzem p. Dobrowolski. W skład komitetu wchodzi pp.: Lorenc, Durda, przedmawiając o sprawach religijnych i społecznych. Zadaniem komitetu będzie uświadamianie społeczeństwa o zasługach i cnotach królowej Jadwigi ciałem przystępna jej biografii.

WYPADKI DROGOWE.

(R) Na szosie w Zembrzydowcach w pow. rybnickim samochód ciężarowy, kierowany przez szofera Engelberta Skorpę z Rybnika, zderzył się z furgonką Anny Twardzikowej z Niedźwiedzia. Samochód należąca do niej, zjechał z drogi i przewrócił się na bok. Zderzenie nastąpiło w czasie silnej mgły, która nie pozwoliła na widzenie. W wypadku poniesiono wycieczki. Wskazano na niebezpieczeństwo wycieczki, szczególnie w czasie mgły, a kierowca przez Jędrzejewskiego z Rybnika, należał na szosie w miejscowości w Powozie na furgonkę Emili Kubiś z Turzycy. Furgonka uległa uszkodzeniu. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności wypadku w ludziach nie było.

Bielsko

ROZWÓJ SPOŁKI ELEKTRYCZNEJ I KOLEJOWEJ

(B) Bielsko-Bialska Spółka Elektryczna i Kolejowa uruchomiła stłodym autobus marki Chevrolet, który będzie uruchomiony w połowie marca, i zainicjowała działalność w zakresie karosowania w Skoczowie i oddana będą do użytku z końcem kwietnia br.

DALSZE WYNIKI WYBORÓW SAMORZĄDOWYCH

(B) Podajemy dalsze wyniki wyborów do rad gminnych w powiecie bielskim: Rybarzów ce. E. sta OZN i Chodzie: uzyskała 14 mandatów, PPS 7, Stronnictwo narodowe 9 — Przewodniczący: OZN 12 PPS 4 — Sz. dz. i OZN 3 PPS 9. — M. Kuszo: wice: OZN 20, PPS 10.

WALNE ZEBRANIE POLEK W BIELSKU

(B) Walne zebranie Polek ego Koła Powiatowego Polek odbyło się 14 bm o godz. 15 w sali Biblioteki Macierzy Szkolnej przy ul. Kolejowej.

Z TEATRU POPULARNEGO W BIELSKU

(B) Teatr Popularny w Bielsku wystawia w poniedziałek 13 bm doskonałą komedię E. Labiche, a. tłumaczona H. Mrozowicza „Wojna z zonaną”. Początek o godz. 19.30.

NOWE WŁADZE Z. O. R.

(B) Na odbytym onegdaj walnym zebraniu Zw. Oficerów Rezerwy Oddział Bielsko-Biala wybrano nowy zarząd, którego skład jest następujący: prezes — dr Józef Walsch, wiceprezes — dr Jan Magiera i m. J. Władysław Rokicki, sekretarz — kier Stefan Mizers, skarbnik — dr Adolf Broda, gospodarz — m. Henryk Smolka. Do komisji powojkowej weszli pp. Leonard Szafrański, prof. Henryk Obracaj, Władysław Hopa i kier Adam Gazur. Przewodniczącym komisji rezerwy wybrano p. Alfonsa Kowalskiego. Poza tym do zarządu weszli: nadkom. Łukaszkiewicz — delegat Z. O. O. i Józef Pikula ref. pomocy kolejarskiej.

Z sali sądowej

BANDA ZŁODZIEI ROWEROWYCH.

Przed sądem okręgowym w Katowicach zasiadła banda złodziei rowerowych w osobach: Floriana Tłuczykąt, Konstantego Molendy Wincentego Musiולה i Leona Baka z Bielskowiec. Pierwsz dwaj skradli na terenie pow. świętochłowickiego 40 rowerów, które po przeobrażeniu przez osk. Baka, sprzedawali osk. Musiולה.

W wyniku rozprawy, sąd skazał Baka na 5 lat więzienia i 5 lat utraty praw obywatelskich i honorowych, Tłuczykątą na 3 lata więzienia, Musiולה na 2 lata więzienia a Molendę na 1 rok więzienia. Ponadto kilku paserów skazanych zostało na karę po 6 miesięcy więzienia.

POSTRACH MYŚLÓWIC PONOWNIE PRZED SADEM.

Na ławie oskarżonych sądu grodzkiego w Katowicach zasiadł Stanisław Czerny z Myśłowic, który ostatnio został skazany przez sąd okręgowy na 6 lat więzienia za napad bandycki z bronią w ręku.

Tym razem Czerny oskarżony był o włamanie do mieszkania Antoniego Kunny w Myśłowicach skąd skradł pewną ilość biżuterii, wartości 200 zł. Sąd skazał bandytę na 2 lata więzienia.

SZAPARZ POSAD.

Franciszek Ciełuszek, rodem z Malopolski, przedstawił się w Katowicach niestety Fr. Furmańskiemu jako dyrektor firmy „Ba'don”. Ponieważ Furmański był bez posady, Ciełuszek zareagował mu posadę w hucie Baildon. lecz zażądał 120 zł kaucji i 22 zł na koszty manipulacyjne Furmański za późno zorientował się, że wpadł w ręce oszustwa. Policja powiadomiona o oszustwie zadziała Ciełuszka przytrzymała. Ozust stał przed sądem w Katowicach i został skazany na 6 miesięcy więzienia.

Zuchwały napad zbirów ulicznych w Świętochłowicach

Towarzystwo złożone z małżonków Sołdaj w godzinach wieczornych do domu w Świętochłowicach, zostało pod mostem Peo-

wików zaszczepione przez trzech zbirów, którzy w natrętny sposób poczęli zaczepiać żonę Sołki. Kiedy napadnięci starali się uwolnić od natrętów, jeden z nich wydobyl z kieszeni nóż, którym zadął Sołce ranę w lewą rękę. Hilier zaś został cięty w prawe uda. Na widok brojącego krwawo bandyci zbiegli Ranni udali się do lekarza, który przekazał Sołce do szpitala hutniczego w Nowym Bytomiu. Hilier, po opatowaniu rany, udał się do domu Powiadomiona o wypadku policja wszczęła za sprawcami bezczelnego napadu energiczny pościg, który jednak dotychczas nie dal pożądanego wyniku.

Musimy posiadać flotylę ścigaczy morskich

Stan posiadania naszej marynarki wojennej z roku na rok się powiększa, jak już nieraz wykazywaliśmy to na łamach naszego pisma. Nie posiada ona jednak dotychczas jeszcze statków nader zwrotnych, bardzo groźnych i nieuchwytnych dla wroga, a mianowicie ścigaczy morskich, których budowę rozpoczęto w ostatnim czasie w zagranicznych stoczniach.

Niejeden może się zdziwić, dlaczego budujemy jeszcze nasze statki wojenne za granicą, kiedy mamy możliwość wybudowania ich w kraju. Ołóż trzeba w dziedzinie, że sprawa ta jest już zdecydowana w ten sposób, że pierwsze 2 ścigacze budowane są na obcej stoczni podczas gdy dalsza seria budowana będzie krajowymi siłami na krajowej stoczni. I już od roku bieżącego porządku z roku na rok będzie się u nas budowało i montowało po kilka ścigaczy. Ofiarne społeczeństwo polskie na ten cel była w ostatnich latach wieka. Zebra-

14my bowiem na ten cel w przybliżeniu 8 milionów złotych, co pozwala nam na wybudowanie chwilowo około 5 ścigaczy morskich. Śląsk przoduje w tej akcji, bo jak stylizowany jest jednym z pierwszych okręgów, który najwięcej zebrał na ten cel funduszy. Sama zaroga „Wspólnoty Interesów” zebrała na ten cel 800 tys. złotych, a drugie tyle zbierze w następnym okresie. Również dziennikarze Śląska i Zachodnia Dąbrowskiego, którzy opodalowali się na ten cel w ostatnich miesiącach zebrało około 500 złotych.

Musimy wytyczyć dalsze wysiłki by zebrać jeszcze poważniejsze środki na ścigacze morskie, by już za rok w 20-lecie odzyskania morza polskiego w porcie naszym stanęła flotylla kilkunastu ścigaczy morskich. Wszelkie dalsze dobrodzieństwa dajki na ten cel składajcie najpóźniej pod adresem: Fundusz Obrony Morskiej L. M. K. okręg śląski w Katowicach, ul. Jagiellońska nr 23, P. K. O. nr 42.003.

Z filmowego pokazu produkcji farmaceutycznej

Zakłady Chemiczne Ludwika Spiesza zorganizowały w ubiegłą niedzielę w Katowicach pierwszy w Polsce pokaz filmu naukowo-propagandowego z dziedziny farmaceutyki w sali kinoteatru „Słońce”. W programie wyświetlono dwa filmy: „Fagocytoza”, omawiający ostatnie zdobycze naukowe w lecznictwie oraz doskonałe orientujący w dła film dźwiękowy z produkcji leków firmy L. Spiesza, dający obraz pracy laboratoryjnej i fabrycznej przy użyciu najnowszych urządzeń technicznych.

Widowcy, którzy zapelnili sale kina, przeważnie lekarze i farmaceutyci, mieli możność bliższego poznania procesu powstawania leków stosowanych w nowoczesnej medycynie.

Niewątpliwie taka forma propagandy daje znacznie lepsze rezultaty niż używane dotychczas szablonowe w formie wykładów, które nie mogą dać całokształtu wysiłku dokonywanego na polu wytwórczości farmaceutycznej. Pokaz filmowy zakładów przemysłowo-chemicznych L. Spiesza wywołał duże zainteresowanie i niewątpliwie osiągnął zamierzone cele propagandowe.

Skład fabryczny firmy L. Spiesza znajduje się w Katowicach przy ulicy Wita Stwosza 1 od lat 17 pod kierownictwem p. Andrzeja Widły. Kierownikiem naukowym jest dr Teodor Koszycki.

Pierwsze wzmianki o gminach pow. świętochłowickiego

Powiat świętochłowicki zostanie zlikwidowany. Tak postanowił Sejm Śląski, który uchwalił projekt ustawy o zniesieniu tego powiatu.

Powiat świętochłowicki liczy 16 gmin. Najstarsze z nich sięgają swym początkiem wieku dwunastego, względnie może też trzynastego. Z powstaniem gminy bytomskiej w pierwszej połowie wieku jedenastego powstały też około niego i w jego pobliżu niektóre osady.

O mieście Bytomiu pierwsza wiadomość historyczna pochodzi dopiero z wieku dwunastego. W roku 1179 Kazimierz II odstąpił Mieczysławowi księciu raciborskiemu miasta: Oświęcim i Bytom oraz Siewierz, Zator i Pszczynę. Wiadomości historyczne o wsiach w okolicy Bytoma, datują z czasów późniejszych. Jedynie o Reptach, należących od roku 1873 do powiatu tarnogórskiego, były już wzmianki kronikarskie w 1201 roku.

Z dzisiejszych gmin powiatu świętochłowickiego kilka jest wymienionych już w wieku XIII. Są to gminy Łagiewniki (1254 r.), Brzozowice, Dąbrowka, Kamień, Piekary W. (1277 r.) i Chropaczów (1295 r.). Wzmianki historyczne z wieku XIV odnoszą się do gmin, względnie dawniejszych osad i lasów Świętochłowice (1320 r.), Szarłej (1363 r.), Orzegów (1369 r.), Czarny Las, który dal początek gminie Nowym Bytom (1369 r.).

Można przyjąć, że i Ruda powstała w XIII wieku. Natomiast reszta gmin, t. j. Brzeziny, Godula, Lipiny są już gminami nowszymi.

Na dzisiejszym terenie powiatu świętochłowickiego było dawniej więcej gmin. Kolonizacja bowiem, składająca się z 20 do 30 gospodarstw, a nawet tylko z zagrod, uzyskiwały niedługo samodzielność gminną.

z własnym sądem miejscowym. Wiele takich gmin mniejszych od tychże osad znikło (np. Brzezina między Łagiewnikami i Świętochłowicami), lub przyłączyły się do sąsiedniej gminy (Haidulki Dolne, Łagiewniki Środkowe i Poludniowe).

W ubiegłych wiekach wiele miejscowości zostało przez wojny zniszczonych i później nie było odbudowanych tak, że dziś nawet nie jest znane ich dokładne miejsce położenia (np. Odol przydzielony w roku 1277 do parafii kamięńskiej).

Wtorek 14 marca. KATOWICE. Godz. 5.30-7.00 Audycja poranna. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka z płyt. 8.00 i 11.00 Audycja dla szkół. 11.15 Koncert adresem instrumentalnym. 11.30 i 12.00 Sygnal czasu. 12.05-12.50 Audycja południowa. 14.00 Wiadomości gospodarcze. 14.05 Koncert fczed. 14.25 „Szczęsna u Dorotki” — audycja dla dzieci w opracowaniu cieci Hell. 14.55 Wiadomości wieczorne. 15.00 „Wzrost i jest życie — 1 na dzień niecałkowicie” — pogadanka dla młodzieży. 15.15 Gwiazda o literaturze — prof. Alfred Jaworski. 15.30 Muzyka obywatelska. 15.40 Dziennik popołudniowy. 15.45 Wiadomości gospodarcze. 15.50 Przekład aktualności finansowo-gospodarczych. 15.55 Audycja z płyt. 16.30 Kółko Przechwaleniog — pogadanka. 17.00 Koncert kameralny. 17.25 Pogadanka aktualna. 17.35 „Z pieśnią po król” — wyprawa — pogadanka. 18.00 Pielęgniarki. 18.05 Nowości z płyt. 18.25 Wiadomości sportowe. 18.30 Audycja dla robotników. 18.40 Koncert rozrywkowy. 20.05 „Migotanie” — opera — pogadanka. 20.15 Pielęgniarki. 22.00 Wiadomości dziennika wieczornego i komunikat meteorologiczny.

KRONIKA RADIOWA.

Radiofonie zagraniczne zachwycone sprawnością Polskiego Radia w czasie F. I. S.

Bezpośrednio po zakończeniu Międzynarodowych Zgromadzeń F. I. S. w Zakopanem zaczęły napływać do Polskiego Radia specjalne podziękowania, obejmujące daleko od stąd (zauważmy) szereg radiofonów, które korzystały z technicznych i programowych ułatwień Polskiego Radia w Zakopanem.

Jak wiadomo Polskie Radło o poczynilo wszystkie możliwe przygotowania, aby praca radiofonów zagranicznych na terenie Polski wypadła jak najlepiej. Miara sprawności urządzeń technicznych i pomocy programowej Polskiego Radia w Zakopanem, jest fakt, że w ciągu 19 dni — niezłomnie od programu polskiego — nadano 2.300 minut transmisji zagranicznych w 11 językach.

Wielokrotnie interesujące brzmia oficjalne opinie radiofonów niemieckich, która w dziedzinie i transmisji sportowych zdobyła sobie uznanie całego świata, tak podziękowania Olimpiady zimowej w Garmisch-Partenkirchen jak i listy z Berlina. „Wybitna praca — pisze radiofonia niemiecka — która wzięła radiofonia polską w trasę — wyraża nadzieję, że w Zakopanem oskarżenie nam wyrażać jeszcze raz szczerą podziw dla wzorowej organizacji, zarówno jak i podziękowanie za udzielenie pod każdym względem poparcia naszym przedstawicielom”.

Wzrost odnośności ale do technicznej strony urządzeń Polskiego Radia w czasie F. I. S. pisze radiofonia niemiecka: „Widnie my mamy możliwość osiedli rozmiar prac technicznych...”

Radiofonia radiofonia sławiejska dziękują za pięć pominięto godzinę w Zakopanem odwoławsz, że w czasie F. I. S. u stał się popularna melodia w Śwajcarii i że przedstawiciel radiofonów sławiejskiej w swoich raportach wielokrotnie podkreślał znakomitą sprawność, punktualność i poziom techniczny naszych urządzeń radiofonów w Zakopanem.

Analizując listy nadesłane i inne radiofonia oraz podziękowania sprawozdań. Wszystkie są dowodem, że tak F. I. S. jak i praca radia w czasie F. I. S. u udowodniły sobie najwzajemnie uznane sprawność, a więc spełniły najlepiej swoje zadanie propagandowe.

Sroda 15 marca.

KATOWICE. Godz. 5.30-7.00 Audycja poranna. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka z płyt. 8.00 i 11.00 Audycja dla szkół. 11.15 Lekkie sulity — płyty. 11.57 Sygnal czasu. 12.05-12.00 Audycja południowa. 14.00 Muzyka rozrywkowa w wykonaniu orkiestry rozgłośni katowickiej. 14.40 Ziemia powstów — pogadanka dla młodzieży. 14.50 Wiadomości wieczorne. 15.00 Koncert. 15.30 Muzyka obywatelska w wykonaniu orkiestry rozgłośni katowickiej. 16.00 Dziennik popołudniowy. 16.05 Wiadomości gospodarcze. 16.20 „Jaki świat wyprawa” — pogadanka. 16.35 Pielęgniarki. 16.40 Wykonanie Chóru Świętokrzyskiego. 17.00 Odczyt woj. 17.15 Koncert. 17.25 Audycja K. K. O. 18.00 Pielęgniarki w wykonaniu Śląskiego chóru męskiego. 18.05 Wiadomości aktualne. 18.15 Pielęgniarki. 18.25 Wiadomości sportowe. 18.30 „Nasz język”. 18.40 Ja i mój bliźni — dialog. 19.00 Koncert rozrywkowy. 20.05 Audycja informacyjna. 21.00 „Opowiadanie o Chopinie”. 21.30 Kwadrans postrzeli. 21.55 „Z życia gospodarczego Śląska”. 22.05 Koncert popularny w wykonaniu orkiestry rozgłośni katowickiej. W przerwie „Gazeta dla Hilarów” — dowcipy górnicza Floriana Śpiwaka. 23.00

Delikatna jak kwiat

CRÈME SIMON
CRÈME SIMON M.A.T.

uczniła biurowego
Wychwał Powiatowy w Rybniku roz-
przetarg
na brukowanie odcinka 10 km długości w powiecie Opatów...
PRZEWODNICZĄCY
WYDZIAŁ POWIATOWEGO:
(-) Antea, Sławeta. (3653)

PRZEŁAMANY FRONT
drogich odbiorników
zł. 115.-
KOSZTUJE
nowy odbiornik
T 31
NA BATERIE,
zł. 136.- NA PRĄD
ZMIENNY
Radio TELEFUNKEN
teraz dla każdego

Dr Ernest Speier
Rada Sanitarna
Róża Speier
Dr med. Rudolf Speier

Repertuar Kina Teatrów od 14 III. 1939

KINO CAPITOL ul. Północna 4	BIAGIER Frank Morgan, Florence Rice
KINO CASINO Północna 17 18	NANON (pod) Johannes Heesters Eug. Suck, Odette Smet
KINO COLOSSEUM ul. S. Maja 7	Patrol bohaterów (cz. 10) (pod) E. Flynn, Basil Rathbone, D. Cress
KINO SŁOŃCE Sława 14	POKRYWIDZONA (Rus. pod) Hotel w Tyrasolu F. M. Gagn, Y. G.
KINO STYLÓWY Sławeta 19	PIĘTNO PRZEZŁOŚCI Szarlata (Borys Karłow)
KINO UNION S. Maja 25	

Restauracja CARLTON Katowice
W środę, dnia 15 bm.
świniobicie
Karel Zukaszek.

Linoleum i chodniki kokosowe
MENCZEL, Katowice, ul. M. Piłsudskiego 2.

Licytacja
Dyrekcja Skarbowy w Katowicach
Dnia 15 marca 1939 r. o godz. 11 w Katowicach przy ul. Żurawiej 7: 9 białych i 1 karta papierowa, 2 maszyny do pisania marki "Comptongraph", "A. E. G." wartości szacunkowej 850 zł.
Dnia 20 marca 1939 r. o godz. 11 w Katowicach przy ul. Chrobrego 21: 1 kompletna przędzalnica stalowa z węzłami szarnymi, 3 650 zł.
Dnia 27 marca 1939 r. o godz. 10 29 przy ul. Dąbrowskiej 7, Hotel M. M. 453 butelek różnych marek i 1 kompletne urządzenie do czyszczenia szklanek 1 563 złotych. (3659)

przetarg
na budowę i wykończenie...
Wzrosty...
Kosztorys...
Dokumentacja...
Dnia 11 marca 1939 r.

Przetarg publiczny
Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach
Przetarg na budowę...
Dnia 12 marca 1939 r.

Obwieszczenie o licytacji ruchomości
Komenda Powiatowa w Katowicach
Licytacja...
Dnia 11 marca 1939 r.

przetarg
na wykonanie...
Wzrosty...
Kosztorys...
Dokumentacja...
Dnia 11 marca 1939 r.

przetarg
na dostawę...
Wzrosty...
Kosztorys...
Dokumentacja...
Dnia 11 marca 1939 r.

Wina, wódki i likiery
po najniższych cenach
połącza
sklar / delikatnych kawy i herbaty
Jerzy Kusz
Katowice, róg Pocztovej 3
telefon 35-162

przetarg
na wykonanie...
Wzrosty...
Kosztorys...
Dokumentacja...
Dnia 11 marca 1939 r.

WOLNE POSADY
SPRZEDAŻ
Lisy
Już nadszedł wielki transport...
bielnicy kołodziejów lakierników
Lotocycle, Puch'
Dnia 14, tel. 34 411

Wzrosty
Kosztorys...
Dokumentacja...
Dnia 11 marca 1939 r.

Wzrosty
Kosztorys...
Dokumentacja...
Dnia 11 marca 1939 r.

Wzrosty
Kosztorys...
Dokumentacja...
Dnia 11 marca 1939 r.

Wzrosty
Kosztorys...
Dokumentacja...
Dnia 11 marca 1939 r.

CENNIK OGŁOSZEN

WZROSTY Wzrosty... Kosztorys... Dokumentacja... Dnia 11 marca 1939 r.	WZROSTY Wzrosty... Kosztorys... Dokumentacja... Dnia 11 marca 1939 r.	WZROSTY Wzrosty... Kosztorys... Dokumentacja... Dnia 11 marca 1939 r.	WZROSTY Wzrosty... Kosztorys... Dokumentacja... Dnia 11 marca 1939 r.
--	--	--	--